

MINISTERSTVO VNITRA

Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu
k zákonu o státní službě

Závěr č. 17

**ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu
o státní službě ze dne 8. září 2017**

Plat nebo náhradní volno za službu přesčas představených

Plat představených s výjimkou platu služebních orgánů a vedoucích zastupitelských úřadů je stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. To neplatí o službě přesčas konané v noci, v den pracovního klidu nebo v době služební pohotovosti.

Odůvodnění

Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě se zabýval otázkou, zda je plat představených s výjimkou platu služebních orgánů a vedoucích zastupitelských úřadů stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Tato otázka se vztahuje k § 127 odst. 3 zákoníku práce, podle kterého: „Zaměstnanci, kterému přísluší příplatek za vedení podle § 124, je plat stanoven s přihlédnutím k případné práci přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. To neplatí o práci přesčas konané v noci, v den pracovního klidu nebo v době pracovní pohotovosti. V platu vedoucího zaměstnance, který je statutárním orgánem nebo vedoucím organizační složky, je vždy přihlédnuto k veškeré práci přesčas.“.

Služba přesčas je služba konaná státním zaměstnancem na příkaz služebního orgánu nad stanovenou služební dobu vyplývající z předem stanoveného rozvržení služební doby a konaná mimo rámec rozvrhu služebních směn. Služba přesčas je upravena v § 102 zákona

o státní službě, a to v odstavci 1 delegací na § 93 zákoníku práce a v odstavci 2 samostatnou úpravou (službu přesčas musí státnímu zaměstnanci písemně nařídit služební orgán).

Odměňování za službu přesčas je upraveno v § 144 odst. 1 zákona o státní službě delegací na ustanovení zákoníku práce, není-li v zákoně o státní službě uvedeno jinak, a v § 147 zákona o státní službě samostatnou úpravou, podle níž k veškeré službě přesčas je přihlédnuto v platu představeného, který je služebním orgánem nebo vedoucím zastupitelského úřadu.

Podle názoru poradního sboru je plat představených s výjimkou platu služebních orgánů a vedoucích zastupitelských úřadů stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, za něž jim není poskytován plat nebo náhradní volno za službu přesčas. Do těchto 150 hodin nelze započítat službu přesčas konanou v noci, v den pracovního klidu nebo v době služební pohotovosti.

Názor poradního sboru vyplývá z aplikace § 144 odst. 1 zákona o státní službě, podle něhož se odměňování státních zaměstnanců řídí zákoníkem práce, není-li stanoveno jinak, a ze skutečnosti, že zákon o státní službě stanoví „jinak“ pouze, pokud jde o plat představeného, který je služebním orgánem nebo vedoucím zastupitelského úřadu, ale nikoliv, pokud jde o plat ostatních státních zaměstnanců. Samotná dikce výše uvedeného § 147 zákona o státní službě „*k veškeré službě přesčas*“ nasvědčuje tomu, že toto ustanovení je doplňující k jinému ustanovení, které má upravovat případy, kdy je „*k určité službě přesčas*“ (nikoliv k veškeré) přihlédnuto v platu jiných představených (nikoliv služebních orgánů nebo vedoucích zastupitelských úřadů). Obdobnou konstrukci využívá i § 102 zákona o státní službě ve vztahu k § 93 zákoníku práce, jenž stanoví bližší podmínky pro nařizování služby přesčas.

Ustanovení § 127 zákoníku práce – plat nebo náhradní volno za práci přesčas – je zařazeno v části šesté – Odměňování za práci, odměna za pracovní pohotovost a srážky z příjmu ze základního pracovněprávního vztahu, hlavě třetí – Plat, zákoníku práce, a jedná se tak o oblast korespondující s odměňováním státních zaměstnanců, jak předpokládá § 144 odst. 1 zákona o státní službě. Souhrnným odkazem uvedeným v § 127 odst. 3 zákoníku práce na „*zaměstnance, kterému přísluší příplatek za vedení podle § 124*“ nahradil zákonodárce výčet všech zaměstnanců, jimž podle § 124 zákoníku práce přísluší příplatek za vedení. Tento

odkaz se vztahuje za využití § 144 odst. 1 a 2 písm. b) zákona o státní službě, který stanoví, že pod pojmem vedoucí zaměstnanec užívaným v zákoníku práce se rozumí pro účely zákona o státní službě představený, i na představené, a v souladu s § 144 odst. 1 a 2 písm. b) zákona o státní službě ve spojení s § 124 odst. 2 písm. a) zákoníku práce i na zástupce představených podle § 9 odst. 7 zákona o státní službě, a v souladu s § 144 odst. 1 a 2 písm. b) zákona o státní službě ve spojení s § 124 odst. 2 písm. a) zákoníku práce i na zástupce představených podle § 66 odst. 1 zákona o státní službě¹. Je třeba zmínit i to, že ustanovení § 124 odst. 3 zákoníku práce, v němž je stanovena výše příplatků za vedení, obsahově koresponduje s přílohou č. 2 k zákonu o státní službě, kterou je určeno rozpětí příplatků za vedení.

¹ Pokud jde o zástupce představených podle § 66 odst. 1 zákona o státní službě, plat nebo náhradní volno za práci přesčas těmto státním zaměstnancům nepřísluší pouze v době, kdy jim přísluší příplatek za vedení, tzn. od prvního dne zastupování, zastupují-li po dobu delší než 4 týdny. I pro ně v těchto případech platí maximální rozsah případné práce přesčas 150 hodin v kalendářním roce s tím, že nejde o práci přesčas konanou v noci, v den pracovního klidu nebo v době pracovní/služební pohotovosti. Pro účely posouzení maximálního rozsahu případné práce přesčas v kalendářním roce se doba jednotlivých případů zastupování, kdy státnímu zaměstnanci přísluší příplatek za vedení, za kalendářní rok sčítá.